

**UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ**

TEZĂ DE DOCTORAT

**PROCEDURA REPARĂRII PAGUBEI ÎN CAZ
DE
EROARE JUDICIARĂ**

REZUMAT

Coordonator științific
prof. univ. dr. ION NEAGU

Student-doctorand,
ALINA MARILENA ȚUCĂ

București

2022

PLANUL LUCRĂRII

ABREVIERI

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA EVOLUȚIEI CADRULUI LEGAL AL ERORII JUDICIARE

SECȚIUNEA 1. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

SECȚIUNEA 2. EVOLUȚIA CADRULUI LEGAL AL ERORII JUDICIARE ÎN ROMÂNIA

SECȚIUNEA 3. CADRUL LEGAL ACTUAL ÎN ROMÂNIA

SECȚIUNEA 4. REGLEMENTĂRI INTERNAȚIONALE ÎN MATERIE DE EROARE JUDICIARĂ

SECȚIUNEA 5. CONCLUZII

CAPITOLUL II. CONCEPTUL DE EROARE JUDICIARĂ

SECȚIUNEA 1. ÎNȚELESUL CONCEPTULUI

SECȚIUNEA 2. CONDIȚIILE DE ADMISIBILITATE PENTRU REȚINEREA UNEI ERORI JUDICIARE

SECȚIUNEA 3. ANALIZA CONDIȚIILOR NECESARE A FI ÎNDEPLINITE PENTRU REȚINEREA ERORII JUDICIARE CE SE CIRCUMSCRIE DISPOZIȚIILOR ART. 96 . 3 LIT. A) DIN LEGEA 303/2004

§3.1 Existența unui proces penal sau civil în curs

§3.2. Existența unor acte procesuale efectuate de procuror sau de judecător

§3.3. Nerespectarea sau încălcarea dispozițiilor legale de drept material și procesual prin efectuarea actelor procesuale

§3.4. Încălcarea să aibă un caracter evident

§3.5. Încălcarea să afecteze sau să încalce grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei

§3.6. Producerea unei vătămări

§3.7. Vătămarea produsă nu a putut fi remediată, printr-o cale de atac (ordinară sau extraordinară)

SECȚIUNEA 4. EROAREA JUDICIARĂ ȘI LEZAREA DREPTULUI LA UN PROCES ECHITABIL

§4.1. Dreptul la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil

§4.2. Modul de calcul al duratei procedurilor

SECȚIUNEA 5. ANALIZA CONDIȚIILOR NECESARE A FI ÎNDEPLINITE PENTRU REȚINEREA ERORII JUDICIARE CE SE CIRCUMSCRIE DISPOZIȚIILOR ART. 96 ALIN. 3) lit. B) DIN LEGEA 303/2004

§5.1. Existența unei hotărâri judecătorești definitive

§5.2. Hotărârea judecătorească să fie contrară legii sau situației de fapt care reiese din probele administrate în cauză

SECȚIUNEA 6. CONCLUZII

CAPITOLUL III. CAZURILE CARE DAU DREPTUL LA REPARAȚIE PREVĂZUTE DE CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

SECȚIUNEA 1. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

SECȚIUNEA 2. LEGEA APLICABILĂ LITIGIULUI PRIVIND REPARAREA PAGUBEI

SECȚIUNEA 3. DREPTUL LA REPARAREA PAGUBEI ÎN CAZ DE EROARE JUDICIARĂ

§3.1. Condamnarea definitivă

§3.2. Anularea sau desființarea hotărârii definitive

§3.3. Pronunțarea unei hotărâri definitive de achitare

§3.4. Persoana condamnată să nu-și fi determinat condamnarea prin declarații mincinoase, ori în orice alt fel

§3.5. Persoanei condamnate să nu-i fie imputabilă, în totalitate sau în parte, nedescoperirea faptului necunoscut sau recent descoperit

SECȚIUNEA 4. DREPTUL LA REPARAREA PAGUBEI ÎN CAZUL PRIVĂRII DE LIBERTATE

§4.1. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

§4.2. Privarea nelegală de libertate. Noțiune. Standard național

§4.3. Măsurile preventive

§4.4. Privare de libertate. Standard convențional

§4.5. Cazuri de privare nelegală de libertate

§4.6. Instanța competentă

§4.7. Actele prin care poate fi constatată detenția nelegală

§4.8. Privarea de libertate urmată de achitare sau clasare

CAPITOLUL IV. RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ A STATULUI PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE PRIN ERORI JUDICIARE

SECȚIUNEA 1. REGLEMENTARE

SECȚIUNEA 2. ACȚIUNEA CIVILĂ-MIJLOC PROCEDURAL DE
OBTINERE A DESPĂGUBIRILOR

SECȚIUNEA 3. TITULARII ACȚIUNII CIVILE

SECȚIUNEA 4. CALITATE PROCESUALĂ PASIVĂ

SECȚIUNEA 6. NATURA JURIDICĂ A RĂSPUNDERII STATULUI

SECȚIUNEA 7. TERMENUL DE INTRODUCERE A ACȚIUNII

§7.1.Momentul de la care începe să curgă termenul

SECȚIUNEA 8. COMPETENȚA SOLUȚIONĂRII ACȚIUNII

SECȚIUNEA 9.ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND JUDECATA

SECȚIUNEA 10. NATURA REPARAȚIEI

SECȚIUNEA 11. PREJUDICIUL

§11.1.Existența prejudiciului

§11.2. Formele prejudiciului cauzat prin eroarea judiciară

CAPITOLUL V. RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ A MAGISTRAȚILOR PENTRU PAGUBELE CAUZATE DE ERORILE JUDICIARE

SECȚIUNEA 1. CONSIDERAȚII GENERALE

SECȚIUNEA 2. TRĂSĂTURI ALE RĂSPUNDERII MAGISTRATILOR
PENTRU ERORI JUDICIARE

SECȚIUNEA 3. ACȚIUNEA ÎN REGRES

§3.1. Calitate procesuala activă

§3.2.Calitate procesuala pasivă

§3.3. Instanța competentă

§3.4.Termenul de introducere a acțiunii

3.5. Aspecte procedurale privind judecata

§3.6.Condițiile angajării răspunderii

CAPITOLUL VI

ASPECTE DE DREPT COMPARAT

SECȚIUNEA 1. RĂSPUNDEREA PENTRU EROARE JUDICIARĂ ÎN
FRANȚA

SECȚIUNEA 2. RĂSPUNDEREA PENTRU EROARE JUDICIARĂ ÎN
SPANIA

SECȚIUNEA 3. RĂSPUNDEREA PENTRU EROARE JUDICIARĂ ÎN
ITALIA

SECȚIUNEA 4. CONCLUZII

CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

BIBLIOGRAFIE

1. Tema cercetării și importanța sa științifică

Prezenta lucrare își propune să trateze problema reparării pagubei, precum și a răspunderii în caz de eroare judiciară.

Interesul în tratarea acestei teme a fost generat de modificările care au intervenit atât în definirea conceptului de „eroare judiciară”, cât și în cazul angajării răspunderii magistratului, în situația în care se comite o eroare judiciară, modificări care au generat dezbateri vii, în domeniul juridic și nu numai, conceptul de „eroare judiciară” fiind din ce în ce mai des folosit.

Considerăm că un studiu grupat cu privire la răspunderea în caz de eroare judiciară, care să reprezinte mai mult decât un articol sau o secțiune dintr-un tratat de drept procesual penal, constituie o noutate doctrinară, acesta devenind cu atât mai actual în contextul noilor reglementări.

Prin această lucrare am încercat să arătăm că, din cele mai vechi timpuri, legiuitorul(atât național cât și internațional) a înțeles importanța îndeplinirii unui act de justiție corect și a instituit diverse mecanisme pentru a preveni comiterea de erori judiciare. Astfel, au fost adoptate o serie de prevederi atât la nivel național cât și internațional care să despăgubească victima erorii judiciare, precum și prevederi prin care să fie antrenată răspunderea celor ce au comis respectiva nedreptate, pentru a fi restabilită astfel ordinea de drept.

Ca urmare a creșterii rolului justiției în societatea contemporană, discuțiile pe această temă, sunt din ce în ce mai tensionate. Problematika răspunderii magistraților trebuie abordată însă, cel puțin la nivel teoretic “fără pasiuni și încrâncenare, fără prejudecăți, dar și fără pretenția că actul de justiție este infailibil și că judecătorul nu poate să greșească și, dacă totuși greșește, vina lui poate fi îndreptată printr-o altă procedură judiciară, sau minimalizată printr-o «acoperire» de castă”¹. Atunci când vorbim despre angajarea răspunderii magistraților trebuie să avem, o viziune echilibrată, “care să dea satisfacție cetățeanului vătămat, dar să nu afecteze chiar ideea de justiție.”²

¹Cristian Ionescu, „Este nevoie de o lege privind răspunderea magistraților”, Dreptul, nr. 11/2017, p. 13.

² *Ibidem*.

2. Scopul și obiectivele cercetării

Prezenta lucrare are drept scop analiza instituției noțiunii de eroare judiciară în legislația noastră actuală, prezentând noua viziune adoptată de legiuitorul român asupra acestui concept, viziune prin care s-a extins sfera sa de aplicare, prin Legea 242/2018 de modificare a Legii 303/2004, act normativ care instituie o serie de modificări și noutăți conceptuale în această materie. Totodată, a fost analizat și conceptul de eroare judiciară din perspectiva Codului de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin intervenția Curții Constituționale, prin Decizia nr. 236/2021, prin care a fost introdus un nou caz de răspundere în această materie.

Prin această lucrare am încercat să reliefăm, acolo unde a fost cazul, care sunt diferențele între vechile reglementări în materie și noua abordare a legiuitorului, dar și diferențele și lipsa de corelare, între dispozițiile art. 96 din Legea 303/2004 pe de o parte și dispozițiile cu privire la eroarea judiciară în materie penală, ce sunt prevăzute de Codul de procedură penală, pe de altă parte.

Pentru a oferi un tablou complet cu privire la reglementarea erorii judiciare, precum și cu privire la înțelesul acestui concept, am efectuat și o scurtă prezentare a reglementărilor internaționale, în această materie.

Totodată, am efectuat o analiză a practicii instanțelor naționale, dar și a Curții Europene, cu privire la acordarea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, cu scopul de a prezenta utilitatea stabilirii unor criterii privind evaluarea existenței și întinderii prejudiciului, astfel încât să fie limitat arbitrariul în această materie.

Lucrarea reliefează totodată, care sunt tipurile de prejudiciu ce pot fi generate prin erori judiciare, precum și condițiile ce se impun a fi îndeplinite pentru acordarea acestora, subliniind de asemenea particularitățile răspunderii statului, dar și a magistraților, în comparație cu răspunderea de drept comun. Am evidențiat faptul că răspunderea magistraților este una indirectă și subsidiară, putând fi antrenată doar în anumite condiții, aceste trăsături decurgând din necesitatea protejării independenței magistratului astfel încât acesta să nu fie la discreția părților care se consideră nemulțumite prin soluțiile adoptate de aceștia și pentru a nu se aduce atingere tocmai ideii de justiție.

În final am efectuat o scurtă analiză a procedurii reparării pagubei în caz de eroare judiciară, în sistemele de drept francez, spaniol și italian, pentru a reliefa asemănările între aceste sisteme de drept și dreptul român, precum și particularitățile fiecărui sistem în parte.

3. Metodologia cercetării

Prin raportare la scopul și obiectivele propuse, a fost necesară utilizarea mai multor metode de cercetare, printre care se remarcă cu precădere metoda logică, metoda comparativă și metoda analizei istorico-teleologice. Astfel,

metoda logică a fost utilizată în vederea interpretării prevederilor legale și realizării coroborării cu aspectele teoretice și aspectele de ordin practic, pentru a reliefa importanța și impactul practic al interpretărilor propuse.

Metoda comparativă a fost utilizată pentru a reliefa diferențele dintre vechile și noile reglementări în materie, diferențele și lipsa de corelare între dispozițiile art. 96 din Legea 303/2004 pe de o parte și dispozițiile privind eroarea judiciară în materie penală ce sunt prevăzute de Codul de procedură penală pe de altă parte, asemenări și deosebiri între legislația noastră internă în materie și legislația internațională, dar și altor state europene.

Metoda analizei istorico-teleologice a fost utilizată de cele mai multe ori pentru a încerca să înțelegem scopul modificărilor aduse în această materie prin raportare la vechile reglementări.

4. Structura lucrării

Lucrarea este structurată în 6 capitole, iar la final conține concluzii și propuneri de lege ferenda precum și bibliografia.

Capitolul I cuprinde o scurtă evoluție a cadrului legal al erorii judiciare.

În această parte a lucrării am încercat să arătăm că deși, în societatea românească din ultima vreme se acordă o atenție tot mai mare definirii noțiunii de eroare judiciară, cât și responsabilizării magistraților, discuțiile pe aceste teme fiind din ce în ce mai tensionate, aceste preocupări ale legiuitorului nu sunt de dată recentă. Am evidențiat că se regăsesc reglementări cu privire la răspunderea magistraților pentru erorile de judecată, încă din primele documente referitoare la justiție și judecător.

După o scurtă retrospectivă a actelor prin care au fost reglementate de-a lungul timpului eroarea judiciară, cât și răspunderea în caz de eroare judiciară, am efectuat o scurtă prezentare a cadrului legal actual în această materie, arătând totodată toate încercările legiuitorului de modificare a Legii 303/2004, privind răspunderea judecătorilor și procurorilor, precum și problemele de constituționalitate ce au fost ridicate de conținutul textelor de lege propuse spre modificare.

Pentru a oferi un tablou complet cu privire la reglementarea erorii judiciare, am efectuat și o scurtă prezentare a reglementărilor internaționale, în această materie.

În continuare, în **Capitolul al-II-lea**, am încercat să facem o analiză cât mai detaliată a conceptului de eroare judiciară în legislația națională actuală. Am arătat că legiuitorul român a adoptat o nouă viziune asupra acestui concept, extinzând sfera sa de aplicare, depărtându-se în acest mod de definiția pe care conceptul de eroare judiciară a primit-o în dicționarul explicativ al limbii române, precum și de dispozițiile legale existente la nivel internațional în materie, care

reglementează eroarea judiciară doar în materie penală și presupun existența în primul rând a unei hotărâri definitive de condamnare, în urma căreia să se fi executat o pedeapsă, iar ulterior condamnarea să fie anulată, dacă un fapt nou demonstrează că s-a produs o eroare judiciară. Am avut în vedere în analiza conceptului de eroare judiciară, atât definiția acordată de legiuitor, prin Legea 242/2018 de modificare a Legii 303/2004, dar și jurisprudența Curții Constituționale cu privire la acest aspect, încercând să evidențiem care sunt problemele pe care aceste noi reglementări le ridică și să propunem modificări legislative acolo unde am considerat că este cazul.

Am analizat care sunt condițiile de admisibilitate ce se impun a fi îndeplinite pentru a se constata existența unei erori judiciare întemeiată pe dispozițiile art. 96 alin. 3) lit. a) și b) din Legea 303/2004.

Am subliniat în acest capitol că noua viziune a legiuitorului cu privire la conceptul de eroare judiciară are o sferă de cuprindere mult mai largă față de dispozițiile existente în această materie anterior modificării Legii 303/2004, cuprinzând inclusiv erorile de procedură. Astfel eroarea judiciară nu trebuie privită numai prin prisma pronunțării unei hotărâri judecătorești greșite, ci și din perspectiva modului în care s-a desfășurat procedura (amânări nejustificate, lipsa de celeritate, redactarea cu întârziere a hotărârii).

Am arătat că durata nerezonabilă a procedurilor este unul dintre elementele dreptului la un proces echitabil, care a generat o bogată cazuistică sub aspectul obligării statului la plata unor sume compensatorii pentru prejudiciul patrimonial cauzat, având în vedere că întinderea excesivă a unei proceduri judiciare nu mai poate fi reparată, chiar dacă în final va fi pronunțată o hotărâre judecătorească corectă.

Capitolul al-III-lea conține o analiză a dispozițiilor procesual penale în materie de eroare judiciară, astfel cum acestea sunt prevăzute în Capitolul VI al Titlului IV, din Partea specială, efectuând și o comparație cu vechile dispoziții procesuale existente în această materie.

Având în vedere că a existat o succesiune a normelor incidente în materia reparării prejudiciilor cauzate ca urmare a erorilor judiciare, am efectuat o analiză cu privire la legea aplicabilă unui astfel de litigiu, având în vedere că în practica instanțelor de judecată, au existat soluții diferite sub acest aspect.

Am arătat care sunt cazurile care dau drept la reparație pentru o erorile judiciare, prevăzute de Codul de procedură penală, precum și care sunt diferențele și necorelările între dispozițiile procesual penale în această materie și dispozițiile Legii 303/2004.

Acest capitol conține de asemenea o analiză a condițiilor ce se impun a fi îndeplinite pentru a se constata existența unei erori judiciare întemeiată pe dispozițiile procesual penale, precum și condițiile ce trebuie să fie îndeplinite

pentru a se antrena răspunderea statului în caz de privare nelegală/nedreaptă de libertate.

Am efectuat o analiză a conceptului de privare nelegală de libertate, arătând care este atât standardul național în această materie, dar și standardul prevăzut de Convenția Europeană, având în vedere că orice detenție pentru a fi considerată legală trebuie să fie conformă atât cu normele interne, dar și cu dispozițiile art. 5 parag. 1) din Convenție.

Fără a avea pretenția exhaustivității, am încercat să exemplificăm care sunt situațiile care pot reprezenta lipsire ilegală de libertate, efectuând și un sumar al jurisprudenței Curții Europene în această materie.

Am arătat de asemenea care este instanța competentă să decidă nelegalitatea unei privări de libertate, de-a lungul timpului existând practică neunitară sub acest aspect evocând în acest sens Decizia nr. 15/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, într-un recurs în interesul legii, decizie ce a pus capăt unei practice neunitare cu privire la această chestiune.

Am efectuat de asemenea o prezentare a actelor prin care poate fi constatată detenția nelegală.

În finalul acestui capitol am efectuat o analiză a cazului de antrenare a răspunderii statului, introdus ca urmare a intervenției Curții Constituționale, prin Decizia nr. 136/2021, decizie prin care s-a arătat că statul datorează despăgubiri și în cazul în care a avut loc o privare de libertate, iar procesul penal dovedește în final netemeinicia acuzației ce i s-a adus persoanei față de care a fost dispusă o măsură privativă de libertate pe parcursul procesului penal.

Capitolul IV tratează problematica răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare. Am relevat faptul că răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare este reglementată la nivel de normă constituțională, fiind o răspundere directă și obiectivă, independentă de o eventuală culpă a judecătorului sau a procurorului care a soluționat cauza.

Am arătat că acțiunea civilă întemeiată de dispozițiile art. 538, art. 539, C.proc. pen., sau art. 96 din Legea 303/2004, este mijlocul procesual de obținere a despăgubirilor, efectuând totodată o analiză a titularilor acestei acțiuni, a instanței competente să o judece, a termenului în care se impune a fi introdusă, în funcție de dispozițiile legale pe care se întemeiază, subliniind necorelările sub aceste aspect între dispozițiile procesual penale și dispozițiile Legii 303/2004.

Sub aspectul naturii reparației, am relevat faptul că dreptul la despăgubire se referă în principal la o despăgubire de natură pecuniară, prezentând totodată tipurile de prejudiciu ce pot fi generate prin erori judiciare, precum și care sunt condițiile ce se impun a fi îndeplinite pentru acordarea acestora.

Am analizat practica instanțelor naționale, dar și a Curții Europene, cu privire la acordarea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, cu scopul de a prezenta utilitatea stabilirii unor criterii privind evaluarea existenței și întinderii prejudiciului, astfel încât să fie limitat arbitrariul în această materie.

În continuare, **în Capitolul V**, am analizat răspunderea patrimonială a magistraților pentru pagubele cauzate prin erori judiciare, subliniind particularitățile acestei forme de răspundere în comparație cu răspunderea de drept comun. Am evidențiat faptul că răspunderea magistraților este una indirectă și subsidiară, putând fi antrenată doar în anumite condiții, aceste trăsături decurgând din necesitatea protejării independenței magistratului astfel încât acesta să nu fie la discreția părților care se consideră nemulțumite prin soluțiile adoptate de aceștia și pentru a nu se aduce atingere tocmai ideii de justiție.

Am efectuat o analiză a acțiunii în regres, mijlocul procesual prin care se poate obține angajarea răspunderii magistratului, subliniind faptul că Statul, prin Ministerul Finanțelor Publice este singurul care poate avea calitate procesuală activă, într-o cauză prin care se solicită repararea pagubei săvârșite printr-o eroare judiciară de la un magistrat și singurul care va putea decide dacă va formula o astfel de acțiune sau nu.

Am arătat care este instanța competentă să judece o astfel de acțiune în regres, care este termenul de introducere a unei astfel de acțiuni, în funcție de dispozițiile legale pe care se întemeiază, subliniind și de această dată necorelările sub aceste aspecte între dispozițiile procesual penale și dispozițiile Legii 303/2004.

Am analizat condițiile ce se impun a fi îndeplinite pentru a fi angajată răspunderea magistraților, ținând cont de caracterul special al acestei răspunderi.

În Capitolul VI, am efectuat o scurtă analiză a procedurii reparării pagubei în caz de eroare judiciară, în sistemele de drept francez, spaniol și italian, pentru a reliefa asemănările între aceste sisteme de drept și dreptul român, precum și particularitățile fiecărui sistem în parte.

Am subliniat faptul că dincolo de particularitățile fiecărui sistem, în toate sistemele de drept analizate, regăsim însă același principiu al neresponsabilizării directe a magistraților, principiu ce este consacrat și de legiuitorul român.

Ultima parte a lucrării este consacrată concluziilor la care am ajuns în urma desfășurării procesului de cercetare științifică aprofundată, concretizat în elaborarea studiului expus anterior. Astfel, sunt evidențiate principalele modificări ale conceptului de eroare judiciară, precum și ale răspunderii în caz de eroare judiciară. Totodată, această parte conține și propunerile de îmbunătățire a reglementărilor existente, acolo unde am considerat că se impune intervenția legiuitorului.

Bibliografie

Tratate, cursuri, monografii

Bîrsan C., *Convenția Europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, ediția a doua*, Ed. C.H.Beck, București 2010.

Boroi G, Stănciulescu L., *Instituții de drept civil în reglementarea Noului Cod Civil*, Ed. Hamangiu, București 2012.

Boroi G., Stancu M. , *Drept procesual civil, ediția a-3-a, revizuită și adăugită*, Ed. Hamangiu, București, 2016

Deleanu I., *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Ed. Servo-Sat Arad , 2001, p. 74.

Joly-Hurard J-, *La deontologie du magistrat*, Ed. Dalloz, Paris, 2014

Mara G.M., *Prejudiciul nepatrimonial cauzat prin eroarea judiciară*, Ed. Universul Juridic, București 2020

Neagu I., *Tratat de procedură penală, Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2010

Neagu I., Damaschin M. *Tratat de procedură penală, Partea Specială*, Ediția a-II-a, Ed. Universul Juridic, București 2018

Popa I., *Tratat privind profesia de magistrat în România*, Ed. Universul Juridic, București, 2007

Stătescu C., Bîrsan C., *Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2008

Salas S. , *Erreurs judiciaires*, Ed. Dalloz, 2015.

Udroiu M., *Procedură penală. Partea Generală*, ediția 5, Ed. C.H.Beck, București 2018

Udroiu M., *Procedură penală. Partea Specială*, ediția 5, Ed. C.H.Beck, București 2018

Udroiu M.(coordonator), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, ed. C.H.Beck București 2015.

Volonciu N., Uzlău A.S., coordonatori, *Noul Cod de procedură penală comentat*, ediția a-2-a, colectiv de autori, Ed. Hamangiu, București 2016.

Articole și studii

Bodoaşcă T., *Opinii privind eroarea judiciară, reaua-credință și grava neglijență în contextul actualelor reglementări privind răsăunderea patrimonială a judecătorilor și procurorilor*, în revista Curierul Judiciar, nr. 5/2018.

Ghiță D., *Specificul procedurii și al verificării jurisdicționale în materia răspunderii civile a judecătorilor și procurorilor*, în revista Curierul Judiciar, nr. 5/2018.

Ciuncan Dorin, *Statutul judecătorilor și procurorilor, Universul Juridic*, nr. 12/2016.

Duță C.R., *Răspunderea civilă a magistraților în contextul legislației actuale*, articol disponibil la adresa www.ujmag.ro.

Ionescu C., *Este nevoie de o lege privind răspunderea magistraților*, în revista *Dreptul*, nr. 11/2017.

Iosof R., *Considerații asupra răspunderii civile a magistraților pentru erorile judiciare*, în revista *Dreptul*, nr. 6/2011.

Pătulea V., *Rolul și poziția magistratului în societatea pluralistă modernă*, în revista *Dreptul*, nr. 7/2006.

Petre I. *Considerații în legătură cu răspunderea patrimonială a statului și a judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare, în lumina dispozițiilor constituționale și legale*, în revista *Dreptul*, nr. 9/2005.

Popescu C.L., *Regresul statului împotriva persoanelor vinovate de obligarea sa la plata satisfacției echitabile prin hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului*, în revista *Dreptul*, nr. 9/2002.

Sima C., *Fundamentul răspunderii magistraților*, în revista *Curierul Judiciar*, nr. 5/2018.

Legislație

Constituția României din anul 1866

Constituția României din anul 1938

Constituția României din anul 1923

Constituția României din anul 1948

Constituția României din anul 1965

Constituția României din anul 1991

Constituția României revizuită în anul 2003

Codul de procedură civilă din anul 1865

Codul de procedură civilă din anul 1900

Codul de procedură civilă din anul 2009

Codul de procedură penală din anul 1936

Codul de procedură penală din anul 1968

Codul de procedură penală din anul 2010

Codul penal

Codul civil

Codul de organizare judiciară din Franța 1972

Codul de procedură penală francez

Codul de procedură penală italian

Legea privind organizarea judecătorească din 1964

Legea privind organizarea judecătorească din anul 1890

Legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legile relative la organizarea judecătorească din anul 1909

Legea de organizare judecătorească din anul 1924

Legea de organizare judecătorească din anul 1938

Legea de organizare judecătorească nr. 726/1943

Legea de organizare judecătorească nr. 341/1947

Legea de organizare judecătorească nr. 5/1952

Legea de organizare judecătorească nr. 6/1952

Legea de organizare judecătorească nr. 58/1968

Legea de organizare judecătorească nr. 92/1992

Legea 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Legea 242/2018 pentru modificarea legii 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Legea organică nr. 6/1985 a puterii judiciare din Spania

Legea Vassali din Italia

Ordonanța Guvernului nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei

Hotărârea nr. 114/2019 a Consiliului Superior al Magistraturii

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Magna Carta privind statutul judecătorilor și procurorilor adoptată la Strasbourg la data de 17.11.2010

Opinia nr. 3/2002 a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, adoptată la Strasbourg, la data de 19.11.2002

Opinia nr. 924/20.10.2018 a Comisiei de la Veneția

Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului adoptat la Strasbourg la data de 22.11.1984

Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice

Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători, adoptată la 17.11.2010.

Dicționare

Dicționarul explicativ al limbii române, disponibil la adresa:
<https://dexonline.ro/>.

Surse online

<https://www.ccr.ro/>.

<https://www.iccj.ro/>.

<https://www.scj.ro/>.

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

<https://legislatie.just.ro/>.

<http://www.csm1909.ro/>.

<https://www.juridice.ro/>.

<http://portal.just.ro/>.

Jurisprudență

A. Decizii ale Curții Constituționale a României

- Decizia nr. 45/1998, publicată în M.of. nr. 182/18.05.1998
- Decizia nr. 417/14.10.2004, publicată în M.of. nr. 1044/11.11.2004.
- Decizia nr. 28/2005, publicată în M.of. nr. 158/22.02.2005.
- Decizia nr. 221/2005, publicată în M.of. nr.516/17.06.2005.
- Decizia nr. 633/24.11.2005, publicată în M.of. nr. 1138/15.12.2005.
- Decizia nr. 63/24.11.2005, publicată în M.of. nr. 1138/15.12.2005.
- Decizia nr. 619/03.10.2006, publicată în M.of. nr. 929/16.11.2006.
- Decizia nr. 326/03.04.2007, publicată în M.of. nr. 311/10.05.2007.
- Decizia nr. 1052/13.11.2007, publicată în M.of. nr. 869/19.12.2007.
- Decizia nr. 1307/2008, publicată în M.of. nr.889/29.12.2008.
- Decizia nr. 78/05.02.2008, publicată în M.of. nr. 152/28.02.2008.
- Decizia nr. 414/2010, publicată în M.of. nr. 291/04.05.2010.
- Decizia nr. 903/06.07.2010, publicată în M.of. nr. 06.07.2010.
- Decizia nr. 2/2012, publicată în M.of. nr. 131/23.02.2012.
- Decizia nr. 60/2014, publicată în M.of. nr. 279/14.04.2014.
- Decizia nr. 80/2014, publicată în M.of. nr. 80/2014.
- Decizia nr. 788/2015, publicată în M.of. nr. 143/24.02.2016.
- Decizia nr. 48/16.02.2016, publicată în M.of. nr. 346/05.05.2016.
- Decizia nr. 179/29.03.2016, publicată în M.of. nr. 306/21.04.2016.
- Decizia nr. 271/10.05.2016, publicată în M.of. nr. 519/11.07.2016.
- Decizia nr. 133/09.03.2017, publicată în M.of. nr. 364/2017.
- Decizia nr. 45/2018, publicată în M.of. nr. 199/05.03.2018.
- Decizia nr. 252/2018, publicată în M.of. nr. 399/09.05.2018.
- Decizia nr. 417/2018, publicată în M.of. nr. 534/27.06.2018.
- Decizia nr. 583/2018, publicată în M.of. nr.845/04.10.2018.
- Decizia nr. 374/28.05.2019, publicată în M.of. nr. 683/19.08.2019.
- Decizia nr. 136/2021, publicată în M.of. nr. 494/12.05.2021.

Decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție a României

Decizia nr. 15/2017, publicată în M. Of. nr. 946/29.11.2017.

Decizia nr. 15/2017, publicată în M.of. nr. 946/29.11.2017.

Decizia nr. 11/2019, publicată în M.of. nr. 613/24.07.2019.

Decizia nr. 76/2018, publicată în M.of. nr. 215/19.03.2019.

Decizia nr. 76/2018, publicată în M.of. nr. 215/2019

Decizia nr. 54/2020, publicată în M.of. nr. 63/20.01.2021

Decizia nr. 8002/2005, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=82378#highlight=##>, accesată la data de 26.01.2021.

Decizia nr. 5100/2007, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=36629>, accesată la data de 26.08.2021.

Decizia nr. 1534/21.02.2011 Disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=66409#highlight=##>, accesată la data de 22.12.2021.

Decizia nr. 737/08.02.2012, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81718>, accesată la data de 12.12.2021.

Decizia nr. 4050/2012, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81766>, accesată la data de 26.08.2021.

Decizia nr. 3371/2013, disponibilă la adresa

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81668>, accesată la data de 24.08.2020.

Decizia nr. 4428/10.10.2013, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81678>, accesată la data de 04.11.2021.

Decizia nr. 292/2014 Disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=119336>, accesată la data de 24.08.2020.

Decizia nr. 3477/2014, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=12583>, accesată la data de 24.08.2020.

Decizia nr. 633/2015, disponibilă la adresa

<https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=11933>, accesată la data de 24.08.2020.

Decizia nr. 1677/26.10.2017, disponibilă la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detailijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=143886>, accesată la data de 20.01.2021.

Decizia nr. 2329/12.06.2018, Disponibilă la adresa: <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=14760>, accesată la data de 20.01.2021.

Decizia nr. 464/2018, disponibilă la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=14642>, accesată la data de 24.08.2020.

Decizia nr. 1811/17.10.2019, disponibilă la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detailijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=162472>, accesată la data de 26.01.2021.

Decizia nr. 4428/10.10.2013, disponibilă la adresa: <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81678>, accesată la data de 04.11.2021.

Hotărâri ale altor instanțe naționale:

Decizia civilă nr. 62/2014 a Curții de Apel Alba Iulia(nepublicată)

Decizia civilă nr. 86/2014 a Curții de Apel Alba Iulia(nepublicată)

Decizia civilă nr. 86/2014 a Curții de Apel Alba Iulia(nepublicată)

Decizia civilă nr. 299/05.06.2015 a Curții de Apel București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 78/2014 a Tribunalului Argeș (nepublicată)

Sentința civilă nr. 873/D/2016 a Tribunalului Bacău (nepublicată)

Sentința civilă nr. 1082/2012 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 812/2013 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 678/2014 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1671/11.12.2014 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 115/31.01.2017 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1671/2014 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1714/19.12.2014 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1405/24.11.2015 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1644/03.11.2017 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 587/02.05.2018 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 2711/21.12.2018 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 1252/2019 a Tribunalului București(nepublicată)

Sentința civilă nr. 438/2014 a Tribunalului Dolj (nepublicată)

Sentința civilă nr. 1281/21.04.2008 a Tribunalului Prahova (nepublicată)

Sentința civilă nr. 272/30.01.2009 a Tribunalului Prahova (nepublicată)

Sentința civilă nr. 339/14.02.2019 a Tribunalului Prahova (nepublicată)

Sentința civilă nr. 172/D/23.06.2016 a Tribunalului Satu Mare(nepublicată)

Sentința civilă nr. 5952/2014 a Judecătoriei Bacău(nepublicată).

Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului:

Cauza *Avram împotriva României*, Hotărârea din 18.10.2011, disponibilă la adresa:[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22%22AFFAIRE%20AVRAM%20c.%20ROUMANIE%22%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-107003%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22%22AFFAIRE%20AVRAM%20c.%20ROUMANIE%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-107003%22]}), accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Bachowski contra Poloniei*, Hotărârea din 02.11.2010, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-119295>, accesată la data de 27.01.2021;

Cauza *Baranowski împotriva Poloniei*, Hotărârea din 28.03.2000, disponibilă la adresa:[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22%22CASE%20OF%20BARANOWSKI%20v.%20POLAND%22%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-58525%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22%22CASE%20OF%20BARANOWSKI%20v.%20POLAND%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-58525%22]}), accesată la data de 10.08.2021;

Cauza *Benham contra Regatului Unit*, Hotărârea din 10.06.1996, disponibilă la adresa:[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22%22CASE%20OF%20BENHAM%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%22%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%220015799%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22%22CASE%20OF%20BENHAM%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%220015799%22]}), accesată la data de 12.08.2021;

Cauza *Bozano împotriva Franței*, Hotărârea din 02.12.1987, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22bozano%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-57447%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22bozano%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-57447%22]});

Cauza *Brogan și alții contra Regatului Unit*, Hotărârea din 30.05.1989, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:\[%22%22CASE%20OF%20BROGAN%20AND%20OTHERS%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%22%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-57449%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:[%22%22CASE%20OF%20BROGAN%20AND%20OTHERS%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%22%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-57449%22]}), accesată la data de 10.08.2021;

Cauza *Calmanovici împotriva României*, Hotărârea din data de 01.07.2008, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-122630%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-122630%22]}), accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Ciulla contra Italiei*, Hotărârea din 22.02.1989, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:\[%22ciulla%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-62018%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:[%22ciulla%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-62018%22]}), accesată la data de 31.10.2021;

Cauza *Creangă contra României*, Hotărârea din 23.02.2012, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22display%22:\[%220%22\],%22languageisocode%22:\[%22RUM%22\],%22appno%22:\[%2229226/03%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001122815%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22display%22:[%220%22],%22languageisocode%22:[%22RUM%22],%22appno%22:[%2229226/03%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001122815%22]}), accesată la data de 13.10.2021;

Cauza *Cristina Boicenco împotriva Moldovei*, Hotărârea din 27.09.2011, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-106344%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-106344%22]}), accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Crăciun contra României*, Hotărârea din 30 septembrie 2008, disponibilă la adresa: [https://hudoc.exec.coe.int/eng#{"EXECDocumentTypeCollection":\["CEC"\]}](https://hudoc.exec.coe.int/eng#{); accesată la data de 20.08.2020;

Cauza *Chitayev împotriva Rusiei*, Hotărârea din 18.04.2007, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-79109%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-79109%22]}), accesată la data de 02.11.2021;

Cauza *Corigliano contra Italiei*, Hotărârea din 10 decembrie 1982, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57463>, accesată la data de 20.08.2020;

Cauza *Damian-Burueană și Damian împotriva României*, Hotărârea din data de 26.05.2009, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22languageisocode%22:\[%22RUM%22\],%22appno%22:\[%226773/02%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-123246%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22languageisocode%22:[%22RUM%22],%22appno%22:[%226773/02%22],%22documentcollectionid%22:[%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-123246%22]});

Cauza *Dragotoniș și Militaru Pidhorni împotriva României*, Hotărârea din 24.05.2007, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-122714%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-122714%22]}), accesată la data de 28.12.2021;

Cauza *Dubovik împotriva Ucrainei*, Hotărârea din 15.01.2010, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-95081%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-95081%22]}), accesată la data de 31.10.2021;

Cauza *Erdagoz împotriva Turciei*, Hotărârea din data de 22.10.1997, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22erdagoz%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-58108%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22erdagoz%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-58108%22]}), accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Fernandes Pedrosa împotriva Portugaliei*, Hotărârea din 12.09.2018, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-183541%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-183541%22]}), accesată la data de 02.11.2021;

Cauza *Ganea împotriva Moldovei*, Hotărârea din 17.05.2011, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-104792%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-104792%22]}), accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Garabaiev contra Rusiei*, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22garabaiev%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22garabaiev%22]}), accesată la data de 27.12.2021;

entcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-80961%22]}, accesată la data de 12.08.2021;

Cauza *Harkmann împotriva Estoniei*, Hotărârea din 11.07.2006, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22ENG%22%5D,%22appno%22:%5B%22192/03%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-76300%22%5D%7D>}, accesată la data de 12.10.2021;

Cauza *Holomiov contra Moldovei*, Hotărârea din 7 noiembrie 2006, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-112629%22%5D%7D>}, accesată la data de 20.08.2020;

Cauza *Hornsby contra Greciei*, Hotărârea din 27 octombrie 2009, paragraful 27, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-95281%22%5D%7D>}, accesată la data de 25.08.2020;

Cauza *Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjan*, Hotărârea din 29.05.2019, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22%22CASE%20OF%20ILGAR%20MAMMADOV%20v.%20AZERBAIJAN%22%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001193543%22%5D%7D>}, accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Iovchev împotriva Bulgariei*, Hotărârea din 02.02.2006, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%2200172246%22%5D%7D>}, accesată la data de 20.12.2021;

Cauza *Iustin Robertino Micu contra României*, Hotărârea din 13.01.2015, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22%22CASE%20OF%20IUSTIN%20ROBERTINO%20MICU%20v.%20ROMANIA%22%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-150217%22%5D%7D>}, accesată la data de 18.08.2021;

Cauza *Konolos împotriva României*, Hotărârea din 07.02.2008, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-123944%22%5D%7D>}, accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Kudla contra Poloniei*, Hotărârea din 26 octombrie 2000, disponibilă la adresa: hudoc.echr.coe.int; accesată la data de 27.01.2021;

Cauza *Lobanov contra Rusiei*, Hotărârea din 09.07.2012, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-109056%22%5D%7D>}, accesată la data de 24.10.2021;

Cauza *Marinică Țițian Popovici contra României* Hotărârea din 27 octombrie 2009, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-95281%22%5D%7D>}, accesată la data de 25.08.2020;

Cauza *Matveyev v. Rusia*, Hotărârea din 03 iulie 2008, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-87352>, accesată la data de 21.01.2021;

Cauza Mehmet Hasan Altan împotriva Turciei, Hotărârea din 20.03.2018, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-181862%22%7D>}, accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Merabishvili împotriva Georgiei*, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22Merabishvili%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-178753%22%7D>}, accesată la data de 18.08.2021;

Cauza *Minjat contra Elveției*, Hotărârea din 28.10.2003, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22minjat%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-65961%22%7D>}, accesată la data de 12.08.2021;

Cauza *Murray împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 28 octombrie 1994, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22fulltext%22%3A%22%2DCASE%20OF%20ROBERT%20MURRAY%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-91094%22%7D>}, accesată la data de 10.08.2021;

Cauza *Nolkenbockhoff împotriva Germaniei*, Hotărârea din 25 august 1987, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22%2DCASE%20OF%20B%20N%20C%20LKENBOCKHOFF%20v.%20GERMANY%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%2200157546%22%7D>}, accesată la data de 10.08.2021;

Cauza *Pantea împotriva României*, Hotărârea din 03.06.2003, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22%3A%22RUM%22%2C%22appno%22%3A%2233343/96%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-122720%22%7D>}, accesată la data de 13.08.2021;

Cauza *Norik Poghosyan împotriva Armeniei*, Hotărârea din 22.10.2020, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22%3A%22ENG%22%2C%22appno%22%3A%22263106/12%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-205145%22%7D>}, accesată la data de 10.08.2021;

Cauza *Porchet împotriva Elveției*, Hotărârea din 10.05.2011, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22%2DCASE%20OF%20WLOCH%20v.%20POLAND%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001124790%22%7D>}, accesată la data de 20.12.2021;

Cauza *Popoviciu contra României*, disponibilă la adresa <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22gabriel%20aurel%20popoviciu%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22>

CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-160997%22]}, accesată la data de 18.10.2021;

Cauza *Rosengren împotriva României*, Hotărârea din 24.04.2008, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22languageisocode%22:%20%20RUM%22,%22appno%22:%20%20270786/01%22,%22documentcollectionid%22:%20%20CHAMBER%22,%22itemid%22:%20%20001-122571%22%7D>, accesată la data de 28.12.2021;

Cauza *Sahakyan împotriva Armeniei*, Hotărârea din data de 10.11.2015, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20%20001-158481%22%7D>, accesată la data de 21.12.2021;

Cauza *Sakik și alții împotriva Turciei*, Hotărârea din 06.11.1997, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%20%20sakik%22,%22documentcollectionid%22:%20%20GRANDCHAMBER%22,%20%20CHAMBER%22,%22itemid%22:%20%20001-58117%22%7D>, accesată la data de 31.10.2021;

Cauza *Stogmuller împotriva Austriei*, hotărârea din 10.11.1969, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22languageisocode%22:%20%20ENG%22,%22appno%22:%20%2021602/62%22,%22documentcollectionid%22:%20%20CHAMBER%22,%22itemid%22:%20%20001-57582%22%7D>, accesată la data de 17.08.2021;

Cauza *Stoianova și Nedelcu împotriva României*, Hotărârea din 06.10.2008, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20%20001-88926%22%7D>, accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Stork împotriva Germaniei*, Hotărârea din 16.06.2005, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%20%2016.06.2005%22,%22documentcollectionid%22:%20%20GRANDCHAMBER%22,%20%20CHAMBER%22,%22itemid%22:%20%20001-69374%22%7D>, accesată la data de 24.10.2021;

Cauza *Şahin Çağdaş împotriva Turciei*, Hotărârea din 11.04.2006, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20%20001-73158%22%7D>, accesată la data de 22.12.2021;

Cauza *Teymurazyan împotriva Armeniei*, Hotărârea din data de 15.03.2018, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20%20001-181598%22%7D>, accesată la data de 21.12.2021;

Cauza *Tiba contra României*, Hotărârea din 13.12.2016, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20%20001-169479%22%7D>, accesată la data de 18.08.2021;

Cauza *Tsvetkova și alții împotriva Rusiei*, Hotărârea din 10.04.2018, disponibilă la adresa: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20%20001-161951%22%7D>, accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Tudorache contra României*, hotărârea din 29 septembrie 2005, disponibilă la adresa: <https://hudoc.exec.coe.int/eng#%7B%22EXECDocumentTypeCollection%22:%20%20CEC%22%7D>; accesată la data de 20.08.2020;

Cauza *Vasilevskiy și Bogdanov împotriva Rusiei*, Hotărârea din 10.07.2018, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20\[%22001-184521%22\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20[%22001-184521%22]%7D), accesată la data de 22.12.2021;

Cauza *Vedat Doğru împotriva Turciei*, Hotărârea din 10.04.2018, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20\[%22001-161951%22\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%20[%22001-161951%22]%7D), accesată la data de 27.12.2021;

Cauza *Wassink împotriva Țărilor de Jos*, Hotărârea din 27.09.1990, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20\[%22001-62192%22\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%20[%22001-62192%22]%7D), accesată la data de 20.12.2021;

Cauza *Yankov împotriva Bulgariei*, Hotărârea din 11.03.2004, disponibilă la adresa: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%20\[%22yankov%22\]%20documentcollectionid%22:%20\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:%20\[%22001-61539%22\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%20[%22yankov%22]%20documentcollectionid%22:%20[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:%20[%22001-61539%22]%7D), accesată la data de 31.10.2021.